

Lausunto

30.10.2025

VN/1886/2025

VN/1886/2025-PLM-25

JAKELU

Puolustusministeriön lausunto

1. Yleistä

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt puolustusministeriön lausuntoa otsikon asiassa. Puolustusministeriö pitää esityksen tavoitteita hyvin peruteltuina ja pääosin kannatettavina.

Yleisesti voidaan pitää perusteltuna GNSS- ja GPS- häirintälaitteiden hallussapidon kieltämistä ja sen kriminalisointia yksityiskäytössä, koska niillä ei voida katsoa olevan yksityiskäytössä laillisia käyttötarkoituksia. Kriminalisoinnin voidaan katsoa myös tehostavan viranomaisten kykyä puuttua häirintälaitteiden leviämiseen ja parantaisi toimivaltaisten viranomaisten edellytyksiä estää ennakolta häirintälaitteilla tapahtuvaa toimintaa, kuten viesti- tai lentoliikenteen häirintää.

Edellä sanotun lisäksi puolustusministeriö pitää tärkeänä, että lainsäädäntöä tarkasteltaisiin siltä osin, millä tahoilla esitysluonnoksessa mainittujen lisäksi saattaisi olla tarve puuttua miehittämättömien ilma-alusten kulkuun etenkin kriittisen siviili-infrastruktuurin osalta.

Puolustusministeriö kannattaa myös ehdotettua sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 39 §:n muutosta, jolla Pohjois-Atlantin liiton ja sen jäsenmaiden joukot vapautettaisiin radioluvan hakemisesta Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen käyttöön määrätyillä taajuusalueilla käytettävien radiolähettimien osalta.

Puolustusministeriö pitää hyvänä, että esityksen myötä tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan voidaan olettaa paranevan. Toiminnassa olisi kuitenkin mahdollisuuksien mukaan voitava testata uusia tekniikoita laaja-alaisemmin kuin mitä hallituksen esityksessä tuodaan ilmi.

Puolustusministeriö pitää myös hyvänä, että tiedonluovutus eri toimijoiden välillä paranee esitetyn sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 319 §:n muutoksella. Tosin epäselväksi saattaa jäädä se, mikä on 319 §:n ja 320 §:n välinen suhde. Puolustusministeriö esittää harkittavaksi, että ehdotetun 319 §:n muutokset tehtäisiin myös 320 §:ään tai ainakin säännösten välistä suhdetta kuvattaisiin tarkemmin yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Edellä todetun lisäksi puolustusministeriö haluaa kuitenkin tuoda esiin seikkoja, joita se pitää maanpuolustuksen kannalta keskeisinä.

2. Radiohäirintälaitteet

Puolustusministeriö haluaa korostaa, että etenkin nykyisessä turvallisuustilanteessa radiohäirintälaitteiden käyttö liittyy kiinteästi Puolustusvoimien operatiiviseen toimintaan ja on luonteeltaan paikoitellen äärimmäisen aikakriittistä. GNSS-häirintälaitteiden merkitys on korostunut nykyisessä turvallisuustilanteessa jo normaalioloissa tapahtuvassa kohteiden suojaamisessa. Viranomaisten ja muiden toimivaltaisten tahojen toimintaedellytyksiä miehittämättömien ilma-alusten torjumisessa ei

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 31
00131 Helsinki

Eteläinen Makasiinikatu 8 0295 16001
Helsinki +358 295 16001

kirjaamo.plm@gov.fi
www.defmin.fi

puolustusministeriön näkemyksen mukaan tulisi kuitenkin heikentää edellyttämällä tällaisilta tahoilta ra-diolupaa häirintälaitteen hallussapitoon ja käyttöön.

Puolustusvoimilla on puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 15 a §:n nojalla toimivalta puuttua miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun teknistä laitetta tai voimakeinoja käyttäen, jos se saapuu oikeudetta puolustusvoimien käytössä olevan alueen yläpuoliseen ilmatilaan tai jos sen liikkumisen tai muiden olosuhteiden perusteella on todennäköistä, että se vaarantaa maanpuolustusta tai puolustusvoimien erittäin tärkeää toimintaa tai jos sen kulkuun puuttuminen on tarpeen Puolustusvoimien palveluksessa olevien turvallisuuden suojaamiseksi.

Lain 15 a §:n 3 momentissa säädetään toimivaltuuden käytön perusteista ja siinä sovellettavista periaatteista.

Lain 15 b §:ssä säädetään päätöksenteosta ja päätökseen sisällytettävistä tiedoista. Päätöksestä on lisäksi annettava tieto Liikenne- ja viestintävirastolle, jos sen nojalla käytettävistä toimivaltuuksista voi olla haittaa yleiselle radioviestinnälle taikka yleiselle viestintäverkolle tai sen palveluille.

Myös Suomessa toimivat Pohjois-Atlantin liiton jäsenmaiden joukot voivat puolustusministeriön käsityksen mukaan tietyissä tilanteissa vaikuttaa miehittämättömiin ilma-aluksiin samaa toimivaltaa käyttäen. Pohjois-Atlantin liiton joukkoihin sovelletaan myös Pohjois-Atlantin sopimuksen sopimuspuolten välillä niiden joukkojen asemasta tehtyä sopimusta (Status of Forces Agreement, SopS 56/2023), joka on saatettu kansallisesti voimaan.

Puolustusvoimista annetun lain 4 a ja 4 b §:n mukaan kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetussa laissa (KAAVA-laki, 418/2017) tarkoitettua joukkoa ja yksittäisellä sotilaalla, joka Suomen pyynnöstä antaa apua Suomelle tai toimii yhteistoiminnassa Puolustusvoimien kanssa Suomen alueella, on toimivalta suorittaa tehtäviä ja käyttää tehtävän kannalta välttämättömiä voimakeinoja sen mukaisesti kuin, mitä laissa säädetään Puolustusvoimien ja sotilasviranomaisten toimivallasta.

Lisäksi Suomen ja Yhdysvaltojen välisen DCA-puolustusyhteistyösopimuksen (SopS 69–70/2024) 6 artiklan 2 kappaleen mukaan Suomi oikeuttaa USA:n joukot ja muut sopimuksessa määritetyt tahot käyttämään sopimuksessa määritettyjä oikeuksia ja valtuuksia.

Jotta edellä tarkoitettua toimivaltaa voitaisiin tehokkaasti käyttää, velvollisuutta hakea radiolupa GNSS- ja GPS-häirintälaitteen (jammerin) hallussapitoa ja käyttöä varten ei pitäisi ulottaa koskemaan toimivaltaisia viranomaisia näiden tehtävien suorittamisen tai Pohjois-Atlantin liiton tai sen jäsenmaiden joukkojen osalta.

Selvää on se, että radiotaajuuksien häirintä on tehokas ja sivullisia vähemmän vaarantava keino torjua miehittämättömien ilma-alusten aiheuttamaa uhkaa kuin esimerkiksi ampuma-aseen käyttö. Tätä torjuntaa ei voida tehokkaasti toteuttaa yksinomaan Puolustusvoimien käyttöön osoitetuilla taajuuksalueilla, sillä miehittämättömiä ilma-aluksia ei lähtökohtaisesti ohjata tällaisia taajuuksia käyttäen.

Radiohäirintälaitteiden käyttö kohteiden, materiaalin, joukkojen tai yksittäisten turvaamistehtävien suojaamisen voidaan puolustusministeriön näkemyksen mukaan katsoa rinnastuvan Puolustusvoimien toteuttamaan voimankäyttöön ja toimii vaihtoehtona muille vaikuttamiskeinoille, kuten miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumiseen ampumalla. Puolustusministeriön näkemyksen mukaan radiohäirintälaitteiden luvanvaraisuus viranomaistehtävässä tulisi rinnastua tältä osin viranomaisten ampuma-aseiden tai muiden voimankäyttövälineiden luvanvaraisuuden puuttumiseen.

Puolustusministeriö katsoo, että jatkovalmistelussa tulisi harkita ehdotetun 39 a §:n mukaisesta lupavaatimuksesta luopumista sen osalta kuin kyse on viranomaisten lakisääteisten tehtävien suorittamisesta ja laissa säädetyn oikeuden perusteella häirintälaitetta käyttävältä. Viimeksi mainittujen tahojen osalta puolustusministeriö kannattaa häirintälaitteiden käyttäjäjoukon tarkastelua ja mahdollista laajentamista esimerkiksi kriittisen infrastruktuurin suojaamistarpeiden mukaisesti.

Puolustusministeriö esittää, että radiolupavaatimus poistettaisiin Puolustusvoimilta ja Rajavartiolaitokselta tilanteissa, joissa laite ja sen käyttäminen liittyvät näiden viranomaisten toimivallassa olevien tehtävien hoitamiseen. Kyse ei olisi toiminnasta, jolla puututtaisiin ensisijaisesti viestintään käytettäviin taajuuksiin. Tämä vastaisi sitä, mitä muun muassa ampuma-aselaissa on säädetty valtion omistamista aseista.

Puolustusministeriö toteaa, että nykyisessä turvallisuustilanteessa ilmi tullessiin uusiin radiotaajuuksia käyttäen tapahtuvaan vaikuttamistoimintaan pitäisi pystyä puuttumaan muutenkin kuin miehittämättömien ilma-alusten osalta. Tämä edellyttää myös puolustushallinnon lainsäädännön uudelleen arviointia.

3. Pohjois-Atlantin liiton jäsenmaiden joukot

Ehdotetun 39 §:ssä viitataan Pohjois-Atlantin liiton jäsenmaiden joukkoihin. Käytetty muotoilu edellyttää puolustusministeriön näkemyksen tarkentamista. Kansainväliset joukot voivat olla Suomessa myös kansainvälisen sopimuksen perusteella.

Puolustusministeriön näkemyksen mukaan ehdotettua sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 39 a §:n 9 momenttia tulisi muuttaa kuulumaan seuraavasti:

Puolustusvoimat, Rajavartiolaitos sekä Pohjois-Atlantin liiton ja sen jäsenmaan joukot eivät tarvitse radiolupaa radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapitoon ja käyttöön.

4. Lopuksi

Puolustusministeriö pitää esitysluonnosta perusteltuna ja sen tavoitteita kannatettavana. Puolustusministeriö esittää, että sen esiin tuomat huomiot otetaan jatkovalmistelussa huomioon.

Puolustusministeriö osallistuu tarvittaessa hallituksen esityksen jatkovalmisteluun. Lisätietoja asiassa antaa vanhempi hallitussihteeri Kosti Honkanen (kosti.honkanen@gov.fi ja puh. 0295140607).

Hallitusneuvos, lainsäädäntöjohtajana Hanna Nyholm

Vanhempi hallitussihteeri Kosti Honkanen

Jakelu LVM Liikenne- ja viestintäministeriö

Tiedoksi PLM Kansliapäällikkö, Esa Pulkkinen
PLM HO Hallintopoliittinen osasto, Teemu Penttilä

PLM PO Puolustuspoliittinen osasto
LVM VPO Verkkojen hallinta- ja avaruusyksikkö, Sami Makkonen

Pääesikunta

VN/1886/2025-PLM-25

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: